

Instytut Pamięci Narodowej - Łódź

<https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/publikacje/ksiazki-lodz/125401,Rok-1939-w-Lodzi-i-w-województwie-lodzkiem-Losy-ludności-cywilnej.html>
19.04.2024, 16:28

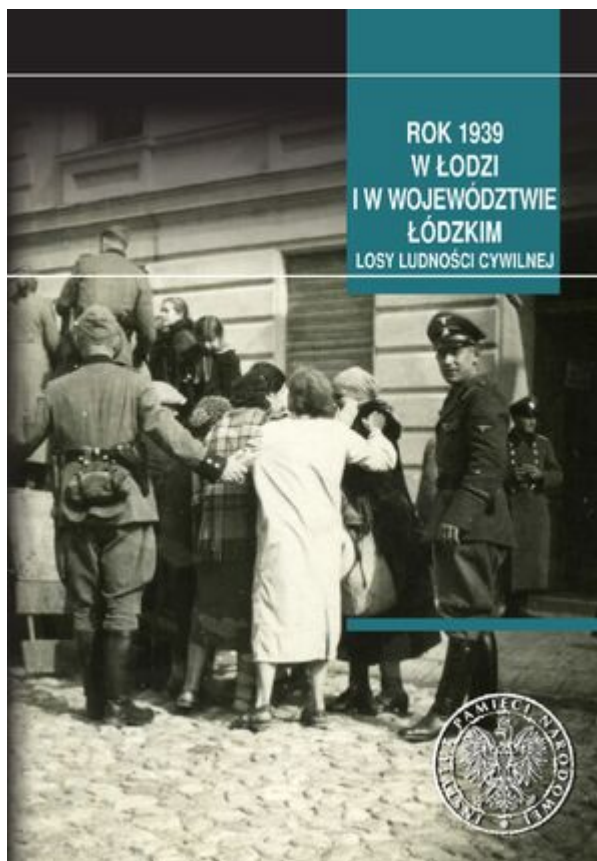
Rok 1939 w Łodzi i w województwie łódzkim. Losy ludności cywilnej

Rok 1939 w Łodzi i w województwie łódzkim. Losy ludności cywilnej, red. Artur Kuprianis, Ewelina Ślązak, Łódź-Warszawa 2020, 216 s., ISBN 978-83-8098-980-1

Zbiór artykułów będących poszerzoną wersją referatów wygłoszonych na konferencji „Wrzesień 1939 r. w Łodzi i regionie łódzkim – losy ludności cywilnej”, która odbyła się 4 września 2019 r. w Łodzi.

Autorzy artykułów podjęli różnorodne tematy badawcze związane z wydarzeniami w Łodzi i regionie w pierwszych miesiącach II wojny światowej. W prezentowanym tomie poruszono zagadnienia związane z początkiem katastrofy, jaką okazała się być II wojna światowa, która skutkowałą końcem istnienia znanego dotychczas Polakom świata. Głównym celem niniejszej pozycji wydawniczej jest los ludności cywilnej w chwili przełomu, dziejowej zmiany, która zdewastowała otaczającą ich rzeczywistość.

Tekst wprowadzający dr hab. Sebastiana Piątkowskiego *Postawy, doświadczenia i losy mieszkańców centralnych ziem polskich w 1939 r.*, dobrze oddaje charakter tamtych dni, zupełnie nieznaną dotychczas wojny totalnej. Przedstawienia sytuacji w Łodzi, zarówno w przeddzień, jak i w czasie walk wrześniowych podjął się prof. dr hab. Witold Jarno. W artykule *Ludność cywilna Łodzi w przededniu wybuchu II wojny światowej oraz w trakcie kampanii wrześniowej 1939 r.* ukazał, iż pomimo dużego zróżnicowania politycznego i podziałów partyjnych postawa społeczeństwa łódzkiego wobec groźby agresji ze strony III Rzeszy była w zasadzie jednolita, zdeterminowana chęcią obrony niepodległego bytu. Postawom mniejszości niemieckiej zamieszkującej województwo łódzkie w ówczesnym okresie zajął się dr hab. Janusz Wróbel. W pierwszych miesiącach wojny mieszkańcy

Rok 1939 w Łodzi i w województwie łódzkim. Losy ludności cywilnej

regionu mogli liczyć na wsparcie biskupów łódzkich, którzy pozostali ze swoimi wiernymi. Ewelina Ślązak w artykule „*Powołaniem Naszym jest zostać z ludem (...)*”. *Postawa biskupów łódzkich we wrześniu 1939 r.* zaprezentowała kolejne represje spadające na miejscowy Kościół katolicki i działania, będące zapowiedzią masowej eksterminacji duchowieństwa diecezji łódzkiej w okresie okupacji. Wychodząc z założenia, że dla funkcjonowania reżimów totalitarnych nieodzowny jest skuteczny aparat propagandowy, prof. dr hab. Krzysztof Lesiakowski przyjrzał się próbie wpływu na umysły Polaków przez okupanta za pomocą polskojęzycznej „Gazety Łódzkiej”. Z kolei rekonstrukcji najtragiczniejszego dnia w wielowiekowej historii Sulejowa podjął się Paweł Wąs, prezentując artykuł *4 września 1939 r. – tragiczny dzień w historii Sulejowa*. Przeprowadzone przez niemieckie lotnictwo 4 września 1939 r. bombardowanie – pozostającego poza obszarem działań militarnych miasteczka – przyniosło jego całkowitą ruinę i śmierć ponad 700 osób. Na zakończenie dr Artur Kuprianis w artykule *Życie prowincjonalne wplecione w dramat września – Skierniewice w 1939 r.* poprowadził czytelnika przez ulice prowincjonalnego miasteczka, jakim były wówczas Skierniewice. Autor pokazał zachodzące w nim zmiany wraz z początkowymi etapami działań zbrojnych i okupacji. Dzięki temu możemy obserwować wojnę i jej wpływ na codzienność zwykłych ludzi – bombardowania, ucieczka (nazywana ewakuacją) władz i służb porządkowych, exodus mieszkańców, wycofujące się polskie wojska i wkraczająca za nimi armia niemiecka, nowe porządki i pierwsze represje.

PLIKI DO POBRANIA

[SPIS TREŚCI – Rok 1939 w Łodzi i w województwie łódzkim. Losy ludności cywilnej \(pdf, 7.4 MB\) 27.11.2020 09:00](#)

[INDEKS OSÓB – Rok 1939 w Łodzi i w województwie łódzkim. Losy ludności cywilnej \(pdf, 1002.94 KB\) 27.11.2020 09:00](#)

Gdzie kupić publikacje:

[Łódź](#)